

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS

2011 m. gruodžio 8 d.*

Byloje C-386/10 P

dėl 2010 m. liepos 29 d. pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 56 straipsnį pateikto apeliacinio skundo

Chalkor AE Epexergias Metallon, įsteigta Atėnuose (Graikija), atstovaujama QC I. Forrester,

apeliantė,

dalyvaujant kitai proceso šaliai:

Europos Komisijai, atstovaujamai E. Gippini Fournier ir S. Noë, padedamų baristerio B. Doherty, nurodžiusiai adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovei pirmojoje instancijoje,

* Proceso kalba: anglų.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kuri sudaro kolegijos pirmininkas J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai U. Löhmus, A. Rosas (pranešėjas), A. Ó Caoimh ir A. Arabadjiev,

generalinė advokatė E. Sharpston,
posėdžio sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2011 m. gegužės 12 d. posėdžiui,

atsižvelgęs į sprendimą, priimtą susipažinus su generalinės advokatės nuomone, nagrinėti byla be išvados,

priima šį

Sprendimą

- ¹ Apeliaciniu skundu *Chalkor AE Epexergasias Metallon* (toliau – *Chalkor*) prašo panaikinti 2010 m. gegužės 19 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Chalkor prieš Komisiją* (T-21/05, Rink. p. II-1895, toliau – skundžiamas sprendimas), kuriuo šis teismas atmetė dalį *Chalkor* prašymo panaikinti arba sumažinti jai pagal 2004 m. rugsėjo 3 d. Komisijos sprendimo C (2004) 2826 dėl tyrimo pagal [EB] 81 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (byla COMP/E-1/38.069 – Variniai vandentiekio vamzdžiai) (toliau – ginčijamas sprendimas) 2 straipsnio d punktą skirtą baudą.

Teisinis pagrindas

- 2 1962 m. vasario 6 d. Tarybos reglamento Nr. 17, Pirmojo reglamento, įgyvendinančio Sutarties [81] ir [82] straipsnius (OL 13, 1962, p. 204; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 3), 15 straipsnio 2 dalyje buvo nustatyta:

„Komisija gali priimti sprendimą taikyti įmonėms arba įmonių asociacijoms baudas nuo 1 000 iki 1 000 000 apskaitos vienetų arba didesnes, bet ne didesnės kaip 10 % kiekvienos iš pažeidime dalyvaujančių įmonių praėjusių verslo metų metinės apyvartos, jeigu tyčia arba dėl neatsargumo:

a) jos pažeidžia [EB 81] straipsnio 1 dalį arba [EB 82] straipsnį; arba

b) sulaužo kurį nors 8 straipsnio 1 dalyje nustatytą įsipareigojimą.

Nustatant baudos dydį, atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

- 3 Reglamentas Nr. 17 buvo panaikintas ir pakeistas 2002 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1/2003 dėl konkurencijos taisyklių, nustatytų Sutarties 81 ir 82 straipsniuose, įgyvendinimo (OL L 1, 2003, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 205), taikomu nuo 2004 m. gegužės 1 d.

4 Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodyta taip:

„2. Komisija savo sprendimu gali skirti baudas įmonėms ar įmonių asociacijoms, jei jos tyčia ar dėl neatsargumo:

a) pažeidžia Sutarties 81 ar 82 straipsnio nuostatas; <...>

<...>

Vienai įmonei ar įmonių asociacijai – pažeidimo dalyvei skiriama bauda negali viršyti 10% jos bendrosios apyvartos praėjusiais ūkiniais metais.

<...>

3. Nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę.“

5 Šio reglamento 31 straipsnis suformuluotas taip:

„Teisingumo Teismas turi neribotą jurisdikciją peržiūrėti sprendimus, kuriais Komisija yra nustačiusi vienkartinę ar periodinę baudą. Jis gali panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą.“

- 6 Komisijos pranešimo „Baudų nustatymo remiantis Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalimi metodo gairės“ [„Baudų, skiriamų pagal Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalį ir EAPB sutarties 65 straipsnio 5 dalį, nustatymo metodo gairės“] (OL C 9, 1998, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 1 t., p. 171, toliau – gairės), kuris buvo taikomas tuo metu, kai priimtas ginčijamas sprendimas, preambulėje nurodyta:

„<...> aprašyti principai turėtų užtikrinti Komisijos sprendimų skaidrumą bei nešališkumą įmonių ir Teisingumo Teismo požiūriu, kartu išlaikant atitinkamų teisės aktų įtvirtintą Komisijos diskreciją nustatyti baudas iki 10 % bendrosios įmonės apyvartos. Vis dėlto šia diskrecija turi būti naudojama laikantis nuoseklios ir nediskriminuojančios politikos, suderinamos su baudmės už konkurencijos taisyklių pažeidimus tikslais.

Naujasis baudos dydžio nustatymo metodas bus grindžiamas toliau aprašyta schema, paremta pagrindine baudos suma, kuri gali būti didinama dėl sunkinančių aplinkybių arba mažinama dėl lengvinančių aplinkybių.“

- 7 Pagal gairių 1 punktą „pagrindinė bauda nustatoma remiantis pažeidimo sunkumu ir trukme, kurie yra vieninteliai kriterijai, numatyti Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalyje“.
- 8 Kiek tai susiję su sunkumu, gairių 1 punkto A dalyje numatyta, kad vertinant pažeidimo sunkumą reikia atsižvelgti į jo pobūdį, įtaką rinkai, jeigu ji gali būti įvertinta, ir atitinkamos geografinės rinkos dydį. Pažeidimai skirstomi į tris kategorijas: lengvi pažeidimai, sunkūs pažeidimai ir labai sunkūs pažeidimai.

- 9 Remiantis gairėmis, labai sunkūs pažeidimai, be kita ko, yra horizontalūs apribojimai, pavyzdžiui, kainų karteliai ir rinkos pasidalijimo kvotos. Galimos pagrindinės baudos „daugiau kaip 20 mln. [eurų]“. Gairėse nustatyta, jog reikia koreguoti šį pagrindinės baudos dydį, kad būtų atsižvelgta į padaryto pažeidimo pobūdį, į faktinę ekonominę pažeidėjų galimybę padaryti pastebimos žalos kitiems ūkio subjektams ir visų pirma vartotojams, į baudos atgrasomąjį poveikį bei į įmonių teisinę ir ekonomines žinias bei išteklius, leidžiančius joms lengviau įvertinti savo veiksmų neteisėtumą. Taip pat pažymėta, kad tais atvejais, kai pažeidimą padaro kelios įmonės, gali prireikti atsižvelgti į specifinį kiekvienos įmonės dydį ir jos pažeidimo poveikį konkurencijai, visų pirma tuomet, kai tos pačios rūšies pažeidimus padaro labai skirtingo dydžio įmonės.
- 10 Kiek tai susiję su pažeidimų trukme, gairėse skiriami trumpos trukmės pažeidimai, paprastai trunkantys trumpiau nei vienus metus, vidutinės trukmės pažeidimai, paprastai trunkantys nuo vieno iki penkerių metų, ir ilgos trukmės pažeidimai, paprastai trunkantys ilgiau nei penkerius metus. Kalbant apie pastaruosius, nustatyta, kad už pažeidimo sunkumą numatyta bauda gali būti padidinta iki 10 % už metus. Gairėse numatytas ir baudų už ilgai trunkančius pažeidimus didinimas, siekiant realiai nubausti už konkurencijos apribojimus, padariusius ilgalaikės neigiamos įtakos vartotojams ir labiau skatinti nebedaryti pažeidimo ar bendradarbiauti su Komisija.
- 11 Pagal gairių 2 punktą pagrindinė bauda gali būti didinama, jei yra sunkinančių aplinkybių, kaip antai pakartotinis to paties pobūdžio tos pačios įmonės (-ių) pažeidimas. Pagal gairių 3 punktą ši pagrindinė bauda gali būti mažinama, jei yra lengvinančių aplinkybių, pavyzdžiui, išimtinai pasyvus arba „prisitaikėliškas prie lyderio“ įmonės elgesys darant pažeidimą, susitarimų neįgyvendinimas praktikoje ar aktyvus įmonės bendradarbiavimas per tyrimą, nepatenkantis į Komisijos pranešimo dėl baudų

neskyrimo ar sumažinimo kartelių atvejais (OL C 207, 1996, p. 4, toliau – pranešimas dėl bendradarbiavimo) taikymo sritį.

- 12 Nuo 2006 m. rugsėjo 1 d. gaires pakeitė Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairės (OL C 210, 2006, p. 2).
- 13 Pranešime dėl bendradarbiavimo apibrėžtos sąlygos, kuriomis įmonėms, bendradarbiaujančioms su Komisija per kartelio tyrimą, baudos, kurios būtų skiriamos nebendradarbiaujant, gali būti neskiriamos arba sumažinamos. Pagal šio pranešimo B skyrių bausmė sumažinama mažiausiai 75 % arba gali būti visai neskiriama, jei įmonė praneša Komisijai apie slaptą kartelį iki pastaroji atlieka patikrinimą ir jei dar neturi pakankamai informacijos, kad įrodytų kartelinio susitarimo, apie kurį pranešta, egzistavimą, arba jei pirmoji pateikė informacijos, turinčios lemiamos reikšmės įrodant jo egzistavimą. Pagal šio pranešimo D skyrių įmonei bausmė gali būti mažinama nuo 10 % iki 50 %, jei iki išsiunčiant pranešimą apie kaltinimus įmonė suteikė Komisijai informacijos, pateikė dokumentus ar kitus įrodymus, padedančius atskleisti padarytą pažeidimą.
- 14 Nuo 2002 m. vasario 14 d. pranešimą dėl bendradarbiavimo pakeitė Komisijos pranešimas apie atleidimą nuo baudų ir baudų sumažinimą kartelių atveju (OL C 45, 2002, p. 3; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 8 sk., 2 t., p. 155). Vis dėlto šioje byloje Komisija taikė pranešimą dėl bendradarbiavimo, nes bendradarbiaudamos su ja įmonės rėmėsi būtent šiuo pranešimu.

Ginčo aplinkybės

- 15 *Chalkor* yra pagal Graikijos teisę įsteigta Atėnų biržoje kotiruojama bendrovė. Kartu su kitomis įmonėmis vario ir vario lydinių pusgaminių gamintojomis apelianė dalyvavo kartelyje, kuriuo siekė susitarti dėl kainų, pasidalyti rinkas ir keistis slapta informacija varinių vandentiekio vamzdžių sektoriuje.
- 16 2004 m. rugsėjo 3 d. Komisija, atlikusi patikrinimus ir tyrimus, priėmė ginčijamą sprendimą, kurio santrauka paskelbta 2006 m. liepos 13 d. *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (OL L 192, p. 21).
- 17 Komisija ginčijamo sprendimo 458 ir 459 konstatuojamosiose dalyse pažymėjo, kad nagrinėjamas pažeidimas pasireiškė trimis skirtingomis, tačiau susijusiomis formomis. Pirmą kartelio dalį sudarė SANCO gamintojų, gaminusių tam tikros rūšies neizoliuotus varinius vandentiekio vamzdžius, sudaryti susitarimai (toliau – SANCO susitarimai). Antra nagrinėjamo pažeidimo dalis apėmė WICU ir *Cuprotherm* gamintojų, gaminusių izoliuotus varinius vandentiekio vamzdžius, sudarytus susitarimus (toliau – WICU ir *Cuprotherm* susitarimai). Galiausiai trečia kartelio dalis buvo susijusi su susitarimais, sudarytais didesnės neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių gamintojų grupės viduje (toliau – išplėstiniai Europos susitarimai).
- 18 Iš ginčijamo sprendimo 216 konstatuojamosios dalies matyti, kad *Chalkor* dalyvavo išplėstinių Europos susitarimų kartelyje ir kad iš pradžių šią grupę sudarė penki nariai (toliau – penkių narių grupė). Iš šios konstatuojamosios dalies matyti, kad po to, kai į šią grupę atėjo *Chalkor* ir dar kitos trys įmonės, ją sudarė devyni nariai (toliau – devynių narių grupė). Anot Komisijos, penkių narių grupė ir devynių narių grupė mėgino stabilizuoti neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinką, remdamosi referencinių metų rinkos dalimis, kaip pagrindą nustačiusios siekiamas rinkos dalis ateityje.

Ginčijamo sprendimo 192 konstatuojamojoje dalyje Komisija nusprendė, kad minėti nariai susitarė dėl keitimosi slapta informacija, rinkos dalių pasidalijimo, pardavimo apimtys stebėjimo, „vadovavimo“ kiekvienai rinkai mechanizmo ir dėl kainų koordinavimo nustatant kainų ribas, taikant „kainų gaires“ ir nuolaidas.

- 19 Kiek tai susiję su *Chalkor* padaryto pažeidimo trukme, Komisija ginčijamo sprendimo 597 konstatuojamojoje dalyje pažymėjo, kad nagrinėjamas pažeidimas prasidėjo vėliausiai 1998 m. rugpjūčio 29 d. ir baigėsi 1999 m. rugsėjo mėnesį.

- 20 Komisija ginčijamame sprendime skyrė baudas remdamasi Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalimi ir Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalimi. Apskaičiuodama jų dydžius Komisija taikė gairėse nustatytą metodą.

- 21 Atsižvelgusi į paties pažeidimo pobūdį, jo konkretų poveikį rinkai, nagrinėjamos geografinės rinkos apimtį ir minėtos rinkos dydį, Komisija nusprendė, kad atitinkamos įmonės padarė labai sunkų pažeidimą.

- 22 Komisija ginčijamame sprendime nustatė keturias grupes, kurios, jos nuomone, atspindi įmonių santykinę svarbą darant nagrinėjamą pažeidimą. Apeliantė priskirta prie ketvirtos grupės.

- 23 Iš ginčijamo sprendimo 683 konstatuojamosios dalies matyti, kad rinkos dalys buvo nustatytos atsižvelgiant į kiekvienos pažeidėjos bendroje varinių vandentiekio vamzdžių – tiek neizoliuotų, tiek izoliuotų – rinkoje pasiektą pardavimo apyvartą. Todėl, kaip matyti iš ginčijamo sprendimo 692 konstatuojamosios dalies, įmonių, kurios nepardavinėjo WICU ir *Cuprotherm* vamzdžių, rinkos dalys buvo apskaičiuotos pagal jų neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių pardavimo apyvartą iš bendros neizoliuotų ir izoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinkos vertės.
- 24 Komisija *Chalkor* nustatė 9,8 milijono eurų pradinę baudą. Kaip ir kitoms įmonėms, Komisija pradinę baudą padidino 10% už kiekvienus nepertraukiamus pažeidimo metus ir 5% – už šešių mėnesių ar ilgesnį, bet trumpesnį nei metai laikotarpį. Kadangi *Chalkor* kartelyje dalyvavo 12 mėnesių, 9,8 milijono eurų pradinė bauda jai turėjo būti padidinta 10%, t. y. visa suma – 10,78 milijono eurų.
- 25 Remdamasi pranešimo dėl bendradarbiavimo D skyriumi Komisija *Chalkor* baudą sumažino 15%. Taigi galutinė bauda sudaro 9,16 milijono eurų.

Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

- 26 Grįsdama savo ieškinį Bendrajame Teisme apeliante nurodė šešis ieškinio pagrindus, susijusius atitinkamai su tuo, kad neatsižvelgta į jos dalyvavimo kartelyje priverstinį pobūdį, kad klaidingai nustatytas pradinės baudos dydis, klaidingai padidinta pradinė

bauda už pažeidimo trukmę, neatsižvelgta į lengvinančias aplinkybes, klaidingai taikytas pranešimas dėl bendradarbiavimo ir neproporcingas baudos dydis.

- 27 Prieš nagrinėdamas apeliančios nurodytus ieškinio pagrindus Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 61–64 punktuose priminė konkurencijos srityje Komisijos priimtų sprendimų teisminės kontrolės principus.
- 28 Nagrinėdamas antrąjį ieškinio pagrindą Bendrasis Teismas nusprendė, kad Komisija nesiaiškino, ar pažeidėjas, kuris dalyvauja vienoje kartelio dalyje, padaro lengvesnį pažeidimą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalį, nei pažeidėjas, kuris dalyvauja to paties kartelio visose dalyse. Tačiau šiuo atveju tai svarbu, nes apeliančią dalyvavo tik išplėstiniuose Europos susitarimuose ir nebuvo pripažinta atsakinga už kitas dvi kartelio dalis, t. y. SANCO susitarimus ir WICU bei *Cuprotherm* susitarimus. Todėl Bendrasis Teismas baudą sumažino 10 %.
- 29 Bendrasis Teismas atmetė kitus apeliančios ieškinio pagrindus.

Šalių reikalavimai ir procesas Teisingumo Teisme

- 30 *Chalkor* Teisingumo Teismo prašo:

— panaikinti visą skundžiamą sprendimą arba jo dalį, kiek juo atmestas jos prašymas panaikinti ginčijamo sprendimo 1 straipsnį,

— panaikinti ar iš esmės sumažinti jai skirtą baudą arba nustatyti kitas tinkamas priemonės ir

— priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas, įskaitant patirtas Bendrajame Teisme.

31 Komisija Teisingumo Teismo prašo:

— atmesti apeliacinį skundą ir

— priteisti iš apeliančios bylinėjimosi išlaidas.

32 Teisingumo Teismas per bendrąjį Teismo posėdį nusprendė šią bylą nagrinėti be išvados ir žodinių bylos nagrinėjimą surengti tą pačią dieną kaip ir bylos *KME Germany ir kt. prieš Komisiją* (C-389/10 P), susijusios su tuo pačiu karteliu. Vis dėlto, kadangi apeliančė pateikė pagrindą, susijusį su teisės klaida dėl to, kad Bendrasis Teismas atliko ribotą teisminę kontrolę, o šį pagrindą apeliančės pateikė ir minėtoje byloje, ir byloje *KME Germany ir kt. prieš Komisiją* (C-272/09 P), kurios žodinis nagrinėjimas įvyko anksčiau ir ji susijusi su lygiagrečiu karteliu pramoninių varinių vamzdžių rinkoje, per posėdį šalims buvo nurodyta atsižvelgti į 2011 m. vasario 10 d. generalinės advokatės E. Sharpston išvadą pastarojoje byloje.

Dėl apeliacinio skundo

33 *Chalkor* pateikia keturis apeliacinio skundo pagrindus, susijusius atitinkamai su neteisinga teismine kontrole, vienodo požiūrio principo pažeidimu, Bendrojo Teismo atliktu neracionaliu ir neobjektyviu baudos patikrinimu ir motyvavimo, galinčio pagrįsti jai skirtą baudą, stoka.

Dėl pirmojo ir antrojo apeliacinio skundo pagrindų, susijusių atitinkamai su teisės klaida dėl Bendrojo Teismo vykdytos ribotos teisminės kontrolės ir vienodo požiūrio principo pažeidimo

Šalių argumentai

- 34 Pateikusi pirmąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė kritikuoja Bendrojo Teismo taikytą metodą tikrinant, ar jai skirta bauda buvo tinkama, teisinga ir proporcinga, atsižvelgiant į neteisėtų veiksmų, kuriais ji kaltinta, sunkumą ir trukmę. Pateikusi antrąjį apeliacinio skundo pagrindą ji Bendrąjį Teismą kaltina tuo, kad šis neatsižvelgė į jos elgesio ir penkių narių grupės elgesio skirtumus ir todėl nepakankamai individualizavo sankciją. Kadangi šie du apeliacinio skundo pagrindai susiję su Bendrojo Teismo vykdyta sankcijos kontrole, juos reikia nagrinėti kartu.
- 35 Visų pirma apeliantė ginčija kontrolės metodą, kurį Bendrasis Teismas aprašė skundžiamo sprendimo 61–64 punktuose. Šie punktai suformuluoti taip:

„61 Taigi kontroliuodamas ginčijamu sprendimu skirtų baudų teisėtumą Bendrasis Teismas turi patikrinti, ar Komisija savo diskreciją vertinti įgyvendino laikydamasi gairėse nustatyto metodo, ir tuo atveju, jeigu konstatuotų, kad ji nuo jo nukrypo, įvertinti, ar toks nukrypimas pateisinamas ir tinkamai motyvuotas. Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad Teisingumo Teismas yra patvirtinęs paties gairių principo ir jose įtvirtinto metodo galiojimą (2005 m. birželio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P–C-208/02 P ir C-213/02 P, Rink. p. I-5425, 252–255, 266, 267, 312 ir 313 punktai).

- 62 Tai, kad priėmusi gaires Komisija apribojo savo vertinimo laisvę, nėra nesuderinama su esminiais Komisijos diskreciniais įgaliojimais. Gairėse yra įvairių lankstumo elementų, leidžiančių Komisijai įgyvendinti savo diskrecinius įgaliojimus laikantis Reglamento Nr. 17 ir Reglamento Nr. 1/2003 nuostatų, kaip jas išaiškino Teisingumo Teismas ([minėto] Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 267 punktą).
- 63 Taigi tokiais klausimais, kuriais Komisija išsaugo diskreciją, pavyzdžiui, kiek tai susiję su padidiniu dėl trukmės, tokių vertinimų teisėtumo kontrolė apsiriboja tik patikrinimu, ar nėra akivaizdžios vertinimo klaidos (šiuo klausimu žr. 2005 m. liepos 18 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *Scandinavian Airlines System prieš Komisiją*, T-241/01, Rink. p. II-2917, 64 ir 79 punktus).
- 64 Vis dėlto Komisijos diskrecija ir šiuo atžvilgiu jos nustatytos ribos iš esmės neužkerta kelio teismui naudotis savo neribota kompetencija (2004 m. liepos 8 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *JFE Engineering ir kt. prieš Komisiją*, T-67/00, T-68/00, T-71/00 ir T-78/00, Rink. p. II-2501, 538 punktą), kuri jiems suteikia teisę panaikinti, sumažinti ar padidinti Komisijos skirtą baudą (šiuo klausimu žr. 2007 m. vasario 8 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Groupe Danone prieš Komisiją*, C-3/06 P, Rink. p. I-1331, 60–62 punktus ir 2003 m. spalio 21 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *General Motors Nederland ir Opel Nederland prieš Komisiją*, T-368/00, Rink. p. II-4491, 181 punktą).“
- 36 Apeliantė, remdamasi F. Jacobs parengta ir prie apeliacinio skundo pridėta eksperti-ze, teigia, kad Bendrasis Teismas nepasinaudojo neribota jurisdikcija, o apsiribojo tik tuo, kad patikrino, ar Komisija taikė gaires. Visų pirma apeliantė ginčija skundžiamo sprendimo 177 punktą, kuriame Bendrasis Teismas atmetė jos argumentus dėl to, kad jais netiesiogiai siekiama ginčyti gairėse įtvirtintą baudų dydžio apskaičiavimo

sistemą. Tačiau pagal teismų praktiką Bendrasis Teismas ne pagal gaires, o pats turi pareigą patikrinti, ar bauda proporcinga neteisėtų veiksmų sunkumui.

- 37 Pareiga vykdyti išsamią kontrolę sustiprinama Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartija (toliau – Chartija) ir SESV 261 straipsniu, taikomu kartu su Chartijos 47 ir 49 straipsniais. Remiantis su Chartija susijusiais paaiškinimais, Chartijos 47 straipsniu Sąjungos teisėje įgyvendinama apsauga, įtvirtinta 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 1 dalyje. Šiuo atžvilgiu apeliantė tvirtina, kad Komisijos vykdomos procedūros konkurencijos teisės srityje yra baudžiamosios teisės pobūdžio procedūros, kaip tai suprantama pagal EŽTK. Todėl atsižvelgiant į tai, kad Komisija yra administracinė institucija, o ne „nepriklausomas ir nešališkas teismas“, Bendrasis Teismas, kai į jį kreipiamasi su ieškiniu, turi vykdyti išsamią ir faktinę, ir teisminę Komisijos sprendimų kontrolę, t. y. jis turi išnagrinėti visas svarbias aplinkybes ir priimti sprendimą dėl visų faktinių aplinkybių remdamasis savo nepriklausomu vertinimu.
- 38 Apeliantė mano, kad šiuo atveju Bendrasis Teismas neįvykdė tinkamos teisminės kontrolės ir kad, be kita ko, neatsižvelgė į trumpą pažeidimo trukmę ir apeliantės savanorišką pasitraukimą iš kartelio prieš tai, kai Komisija pradėjo tyrimus. Maža to, apeliantė kritikuoja skundžiamo sprendimo 143–145 punktus, kuriuose Bendrasis Teismas remiasi didele Komisijos diskrecija nustatant [baudos] padidinimo procentinę išraišką, kurią ji ketina taikyti už pažeidimo trukmę. Apeliantė mano, kad Bendrasis Teismas savo vykdomą teisminę kontrolę neteisingai apribojo tik paprasta teisėtumo kontrole.
- 39 Pateikdama antrąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė teigia, jog Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad ji buvo nukentėjusioji, o ne iniciatorė. Todėl Bendrasis Teismas ją vertino kaip ir kitas įmones ir atsižvelgė tik į pardavimo apimtį, o ne į

apeliantės kaltę. Taip pat Bendrasis Teismas klaidingai atsižvelgė į pardavimo apimtį Graikijoje, nors ši teritorija akivaizdžiai nebuvo susijusi su neteisėtais veiksmais.

- 40 Per teismo posėdį apeliantė nusprendė, kad su procedūrų konkurencijos srityje baudžiamosios teisės pobūdžiu, kaip jis suprantamas pagal EŽTK 6 straipsnį, susijęs argumentas nesvarbus, kalbant apie teisminę kontrolę, nes teismas turi taikyti tuos pačius kriterijus tiek per procedūras, kurios priskiriamos prie baudžiamosios teisės branduolio, kaip tai suprantama pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ar kurios priskiriamos administracinei teisei, kaip teigia Komisija. Tačiau pripažinimas „procedūromis pagal baudžiamąją teisę“ svarbus Komisijos vykdomas procedūras vertinant EŽTK 6 straipsnio atžvilgiu. Apeliantė šiuo klausimu pateikė tam tikrų kaltinimų.
- 41 Per posėdį apeliantė kritikavo ir Bendrojo Teismo nenuoseklumą vykdamas konkurencijos bylų kontrolę. Tam tikruose savo sprendimuose, pavyzdžiui, 2003 m. gruodžio 11 d. Sprendime *Ventouris prieš Komisiją* (T-59/99, Rink. p. II-5257) ir 2004 m. balandžio 29 d. Sprendime *Tokai Carbon ir kt. prieš Komisiją* (T-236/01, T-239/01, T-244/01–T-246/01, T-251/01 ir T-252/01, Rink. p. II-1181) Bendrasis Teismas vykdė išsamią teisminę kontrolę, o kitose bylose, pavyzdžiui, šioje byloje, Bendrasis Teismas rėmėsi didele Komisijos diskrecija ir taikė akivaizdžios vertinimo klaidos kriterijų.
- 42 Apeliantė, remdamasi Bendrojo Teismo aptikta klaida, susijusia su tuo, kad ji dalyvaavo ne visuose susitarimuose, tvirtina, kad tikrindamas baudos adekvatumą pažeidimo sunkumui Bendrasis Teismas turėjo būti dar atidesnis.
- 43 Komisija pabrėžia, kad sąvoka „neribota jurisdikcija“ taikant EŽTK nėra identiška ESV sutartimi ir Sąjungos teisės aktais Sąjungos teismams suteiktos „neribotos jurisdikcijos“ sąvokai. Pagal EŽTK „neribotą jurisdikciją“ turi subjektas, turintis įgaliojimus

„visais atžvilgiais, – ir faktiniu, ir teisiniu, – pakeisti skundžiamą sprendimą“. Taip yra Bendrojo Teismo atveju. Sutartimi ir Sąjungos teisės aktais Bendrajam Teismui baudų srityje suteikta neribota jurisdikcija, kuri jam leidžia Komisijos vertinimą dėl baudos pakeisti savuoju, viršija tai, kas būtina pagal EŽTK, nes pagal šią konvenciją reikalaujama, tik kad teismas galėtų patikrinti faktinių klaidų egzistavimą. Taigi apeliants apeliacinio skundo pagrindas, pagal kurį Bendrasis Teismas negali apsiriboti teisėtumo kontrole, o privalo tikrinti baudos proporcingumą, nesutampa su Europos Žmogaus Teisių Teismo taikomu kriterijumi.

- 44 Galiausiai Komisija atsako į tam tikras konkrečias pastabas dėl skundžiamo sprendimo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 45 Apeliants remiasi EŽTK 6 straipsniu ir Chartija ginčydamos, pirma, teisminės kontrolės principus, būtent tai, kaip Bendrasis Teismas nusprendė, kad turi atsižvelgti į didelę Komisijos diskreciją, ir, antra, tai, kaip Bendrasis Teismas vykdė kontrolę šioje byloje.
- 46 Nagrinėjant apeliacinį skundą Teisingumo Teismo vaidmuo – patikrinti, ar Bendrasis Teismas padarė teisės klaidų, tam tikru būdu priėmęs sprendimą dėl ieškinio.

- 47 Todėl reikia patikrinti, ar Bendrasis Teismas šioje byloje įvykdė jam tenkančią kontrolės pareigą, neatsižvelgiant į skundžiamo sprendimo 61–64 punktuose pateiktą abstraktų ir deklaratyvų teisminės kontrolės aprašymą, nes šis aprašymas nėra atsakymas į apeliančios ieškinyje pateiktus ieškinio pagrindus ir nėra reikiamas skundžiamo sprendimo rezoliucinės dalies pagrindimas.
- 48 Be to, argumentas, susijęs su Bendrojo Teismo konkurencijos bylose vykdomos kontrolės tariamu nuoseklumo trūkumu, yra nesvarbus. Nagrinėdamas šį apeliacinį skundą Teisingumo Teismas tikrina būtent skundžiamą sprendimą, o ne visą Bendrojo Teismo praktiką.
- 49 Dar daugiau, Teisingumo Teismas turi ne savo iniciatyva vykdyti išsamią skundžiamo sprendimo kontrolę, o atsakyti į apeliančios pateiktus apeliacinio skundo pagrindus.
- 50 Per teismo posėdį apeliančios nusprendė, kad su procedūrų konkurencijos srityje baudžiamosios teisės pobūdžiu, kaip jis suprantamas pagal EŽTK 6 straipsnį, susijęs argumentas nesvarbus, kalbant apie teisminę kontrolę, nes teismas turi taikyti tuos pačius kriterijus ir per procedūras, kurios priskiriamos prie baudžiamosios teisės branduolio, kaip tai suprantama pagal Europos Žmogaus Teisių Teismo praktiką, ar kurios priskiriamos administracinei teisei.
- 51 Be to, kaip apeliančios pažymėjo savo apeliaciniame skunde, Chartijos 47 straipsniu Sąjungos teisėje įgyvendinama apsauga, įtvirtinta EŽTK 6 straipsnio 1 dalyje. Todėl reikia remtis tik pirmąja nuostata.

- 52 Veiksmingos teisminės gynybos principas yra bendrasis Sąjungos teisės principas, kuris šiuo metu įtvirtintas Chartijos 47 straipsnyje (žr. 2010 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *DEB*, C-279/09, Rink. p. I-13849, 30 ir 31 punktus; 2011 m. kovo 1 d. Nutarties *Chartry*, C-457/09, Rink. p. I-819, 25 punktą ir 2011 m. liepos 28 d. Sprendimo *Samba Diouf*, C-69/10, Rink. p. I-7151, 49 punktą).
- 53 Institucijų sprendimų teisminė kontrolė įtvirtinta steigimo sutartyse. Be teisėtumo kontrolės, kuri šiuo metu nustatyta SESV 263 straipsnyje, numatyta neribota jurisdikcija, kiek tai susiję su reglamentuose nustatytą sankcijų kontrole.
- 54 Dėl teisėtumo kontrolės Teisingumo Teismas nusprendė, kad nors tose srityse, kuriose atliekami sudėtingi ekonominiai vertinimai, Komisija turi diskreciją ekonominėje srityje, tai nereiškia, kad Sąjungos teismas turi susilaikyti nuo Komisijos ekonominių duomenų aiškinimo kontrolės. Iš tikrųjų Sąjungos teismas turi patikrinti ne tik pateiktų įrodymų faktinį teisingumą, patikimumą ir nuoseklumą, bet ir tai, ar šie įrodymai apima visus esminius duomenis, į kuriuos reikia atsižvelgti vertinant sudėtingą padėtį, ir ar jie gali pagrįsti jais remiantis padarytas išvadas (žr. 2005 m. vasario 15 d. Sprendimo *Komisija prieš Tetra Laval*, C-12/03 P, Rink. p. I-987, 39 punktą ir 2007 m. lapkričio 22 d. Sprendimo *Ispanija prieš Lensing*, C-525/04 P, Rink. p. I-9947, 56 ir 57 punktus).
- 55 Kiek tai susiję su sankcija už konkurencijos teisės pažeidimus, Reglamento Nr. 17 15 straipsnio 2 dalies antroje pastraipoje numatyta, kad nustatant baudos dydį atsižvelgiama į pažeidimo sunkumą ir trukmę. Ta pati nuostata yra ir Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 3 dalyje.

- 56 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad nustatant baudų dydį reikia įvertinti pažeidimų trukmę ir visus kriterijus, į kuriuos atsižvelgiama vertinant pažeidimų sunkumą, pavyzdžiui, į kiekvienos įmonės elgesį, vaidmenį, kurį kiekviena jų atliko derinant veiksmus, pelną, kurį šios įmonės gavo iš šių veiksmų, įmonių dydį ir atitinkamų prekių vertę, taip pat pavojų, kurį šios rūšies pažeidimai kelia Europos bendrijai (minėto 1983 m. birželio 7 d. Sprendimo *Musique Diffusion française ir kt. prieš Komisiją*, 100/80-103/80, Rink. p. 1825, 129 punktas; *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 242 punktas ir 2009 m. rugsėjo 3 d. Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją*, C-534/07 P, Rink. p. I-7415, 96 punktas)
- 57 Teisingumo Teismas yra nurodęs ir tai, kad turi būti atsižvelgiama į tokius objektyvius požymius, kaip antai antikonkurencinių veiksmų turinys ir trukmė, jų skaičius ir intensyvumas, paveiktos rinkos dydis ir žala viešajai ekonominei tvarkai. Taip pat nagrinėjant reikia atsižvelgti į atsakingų įmonių santykinę svarbą ir rinkos dalį bei galimą recidyvą (2004 m. sausio 7 d. Sprendimo *Aalborg Portland ir kt. prieš Komisiją*, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P ir C-219/00 P, Rink. p. I-123, 91 punktas).
- 58 Dėl šių kriterijų gausos Komisija turi atlikti išsamų pažeidimo aplinkybių tyrimą.
- 59 Siekdama skaidrumo Komisija priėmė gaires, kuriose nurodė, kaip vertins vienokią ar kitokią pažeidimo aplinkybę ir koks gali būti jų poveikis baudos dydžiui.
- 60 Gairėse, dėl kurių Teisingumo Teismas nusprendė, kad jose nustatyta orientacinė elgesio taisyklė, nurodanti sektiną praktiką, nuo kurios konkrečiu atveju administracija negali nukrypti nenurodžiusi priešasčių, atitinkančių vienodo požiūrio principą (minėto 2006 m. gegužės 18 d. Sprendimo *Archer Daniels Midland ir Archer Daniels*

Midland Ingredients prieš Komisiją 91 punktą), tik aprašytas Komisijos taikomas pažeidimo tyrimo metodas ir kriterijai, į kuriuos ji įsipareigoja atsižvelgti nustatydamą baudos dydį.

- 61 Reikia priminti pareigą motyvuoti Sąjungos aktus. Šiuo atveju ši pareiga ypač svarbi. Komisija turi motyvuoti savo sprendimą ir visų pirma paaiškinti, kokį svorį suteikė ir kaip vertino elementus, į kuriuos atsižvelgė (šiuo klausimu žr. minėto Sprendimo *Prym ir Prym Consumer prieš Komisiją* 87 punktą). Šio motyvavimo buvimą turi patikrinti teismas savo iniciatyva.
- 62 Be to, Sąjungos teismas turi atlikti jam priskiriamą teisėtumo kontrolę remdamasis ieškovo nurodytomis aplinkybėmis pateiktiems ieškinio pagrindams pagrįsti. Atlikdamas šią kontrolę teismas negali remtis Komisijos turima diskreacija, nei kiek tai susiję su pasirinktais elementais, į kuriuos atsižvelgta taikant gairėse minėtus kriterijus, nei kiek tai susiję su šių elementų vertinimu, kad atsisakytų vykdyti išsamią teisinę ir faktinę kontrolę.
- 63 Teisėtumo kontrolę papildė neribota jurisdikcija, kuri Sąjungos teismui buvo suteikta pagal Reglamento Nr. 17 17 straipsnį, o šiuo metu – pagal Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnį, remiantis SESV 261 straipsniu. Ši jurisdikcija, be baudos teisėtumo paprastos kontrolės, teismui suteikia teisę pakeisti Komisijos vertinimą savuoju, todėl ir panaikinti, sumažinti ar padidinti skirtą vienkartinę ar periodinę baudą (šiuo klausimu žr. 2002 m. spalio 15 d. Sprendimo *Limburgse Vinyl Maatschappij ir kt. prieš Komisiją*, C-238/99 P, C-244/99 P, C-245/99 P, C-247/99 P, C-250/99 P–C-252/99 P ir C-254/99 P, Rink. p. I-8375, 692 punktą).

- 64 Vis dėlto reikia pabrėžti, kad neribotos jurisdikcijos įgyvendinimas neprilygsta patikrinimui savo iniciatyva, ir priminti, kad Sąjungos teismuose vyksta rungimosi procesas. Išskyrus su viešąja tvarka susijusius pagrindus, kuriuos teismas tikrina savo iniciatyva, kaip antai skundžiamo sprendimo nemotyvavimas, būtent ieškovas turi nurodyti su ginčijamu sprendimu susijusius ieškinio pagrindus ir pateikti įrodymų šiems pagrindams pagrįsti.
- 65 Šis procesinis reikalavimas neprieštarauja taisyklei, pagal kurią, kiek tai susiję su konkurencijos taisyklių pažeidimais, būtent Komisija turi pateikti jos konstatuotų pažeidimų įrodymų ir nustatyti įrodymus, kurie pakankamai patvirtina pažeidimą sudarančių aplinkybių egzistavimą. Iš tikrųjų pareiškiant ieškinį teisme iš ieškovo reikalaujama būtent nurodyti skundžiamo sprendimo ginčijamus elementus, šiuo atžvilgiu suformuluoti kaltinimus ir pateikti įrodymų su svariais požymiais, įrodančiais, kad jo kaltinimai pagrįsti.
- 66 Tai, kad teismas savo iniciatyva nekontroliuoja viso skundžiamo sprendimo, nepažeidžia veiksmingos teisminės gynybos principo. Šio principo laikymasis nereikalauja, kad Bendrasis Teismas, kuris, žinoma, turi pareigą atsakyti į pateiktus ieškinio pagrindus ir vykdyti ir teisinę, ir faktinę kontrolę, savo iniciatyva turėtų iš naujo išsamiai išnagrinėti bylą.
- 67 Taigi sutartyse nustatyta kontrolė reiškia, kad Sąjungos teismas vykdo ir teisinę, ir faktinę kontrolę ir kad jis turi teisę vertinti įrodymus, panaikinti ginčijamą sprendimą ir pakeisti baudų dydžius. Todėl nematyti, kad SESV 263 straipsnyje nustatyta teisėtumo kontrolė, kurią papildo Reglamento Nr. 1/2003 31 straipsnyje suteikta neribota jurisdikcija, kiek tai susiję su baudos dydžiu, prieštarauja Chartijos 47 straipsnyje įtvirtinto veiksmingos teisminės gynybos principo reikalavimams.

- 68 Dabar reikia išnagrinėti apeliančios pateiktas tam tikras pastabas dėl skundžiamo sprendimo.
- 69 Visų pirma apeliančios ginčija skundžiamo sprendimo 177 punktą, kuriuo Bendrasis Teismas atmetė jos argumentus dėl to, kad jais netiesiogiai siekiama ginčyti gairėse įtvirtintą baudų dydžio apskaičiavimo sistemą. Tačiau remiantis teismų praktika Bendrasis Teismas ne pagal gaires, o pats turi pareigą patikrinti, ar bauda proporcinga neteisėtų veiksmų sunkumui.
- 70 Šiuo atžvilgiu pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 175 punkte Bendrasis Teismas atmetė vieną iš apeliančios kaltinimų, remdamasis Komisijos paaiškinimu, kurio apeliančios neginčijo. To sprendimo 176 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad net pripažinus, jog apeliančios argumentas, kad jai skirta bauda gali sumažinti jos konkurencingumą, galėtų būti tinkamas įrodinėjant šios baudos neproporcingumą, reikia konstatuoti, kad ji nepateikė konkrečių įrodymų šiuo klausimu. Kaip priminta šio sprendimo 64–66 punktuose, išskyrus su viešąja tvarka susijusius pagrindus, Bendrasis Teismas turi pareigą ne vykdyti Komisijos sprendimo kontrolę savo iniciatyva, o priimti sprendimą dėl ieškovo pateiktų neteisėtumo pagrindų. Šioje byloje apeliančios Bendrojo Teismo negali kaltinti tuo, kad jis nepriėmė sprendimo dėl ieškinių pagrindų, kurie jam nepateikti, ar konkrečiai nenurodė, kas ginčijama, ir nepateikė įrodymų, šiam teismui leidžiančių vykdyti veiksmingą ginčijamo sprendimo kontrolę.
- 71 Bet kuriuo atveju skundžiamo sprendimo 178 punkte Bendrasis Teismas nepadaręs klaidos įrodė, kad apeliančios mėgino iš naujo ginčyti nustatytą baudos dydį atsižvelgiant į pažeidimo trukmę. To sprendimo 179 punkte Bendrasis Teismas teisingai atmetė apeliančios pastabą, kad, atsižvelgiant į baudos padidinimą 10% už kiekvienus dalyvavimo darant pažeidimą metus, baudos dydis per mėnesį yra juo mažesnis, juo įmonė ilgiau dalyvauja darant pažeidimą, prisimenant, kad Komisija vertindama apsiribojo gairėmis. Šiuo atžvilgiu reikia priminti, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas

pažeidimo trukmę nurodė kaip elementą, į kurį turi būti atsižvelgiama nustatant baudų dydį, ir kad tuo atveju, kai nėra teisės aktų leidėjo nustatyto kriterijaus, pagal gaires leidžiama patikslinti šio elemento įtaką baudos apskaičiavimui.

- 72 Antra, apeliantė skundžiasi tuo, jog Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad jos padaryto pažeidimo trukmė trumpa. Vis dėlto toks priekaištas grindžiamas prielaida, kad pažeidimo trukmė trumpesnė už tą, į kurią Komisija atsižvelgė ginčijamame sprendime. Tačiau reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo 129 ir 130 punktuose Bendrasis Teismas priminė teismų praktiką, kurioje nurodyti pažeidimą sudarantys elementai. Remdamasis šia praktika, skundžiamo sprendimo 131–133 punktuose Bendrasis Teismas patikrino, kada prasidėjo pažeidimo laikotarpis, o 134 ir 135 punktuose – kada jis baigėsi. Konstatavęs, kad Komisija nepadarė šių faktinių aplinkybių vertinimo klaidos, Bendrasis Teismas atmetė šį ieškinio pagrindą.
- 73 Apeliaciniame skunde šio faktinių aplinkybių vertinimo apeliantė neskundžia; toks ginčijimas bet kuriuo atveju būtų nepriimtinas, nes Bendrasis Teismas netikrina faktinių aplinkybių vertinimo. Todėl reikia konstatuoti, jog kritika, susijusi su tuo, kad neatsižvelgta į pažeidimo trukmę, grindžiama klaidinga prielaida ir ją reikia atmesti.
- 74 Trečia, apeliantė skundžiasi tuo, kad Bendrasis Teismas neatsižvelgė į jos savanorišką pasitraukimą iš kartelio prieš tai, kai Komisija pradėjo tyrimus. Tačiau skundžiamo sprendimo 151 punkte Bendrasis Teismas priminė teismų praktiką, pagal kurią Komisija neprivalo sumažinti baudos už tai, kad nutrauktas pažeidimas, kuris jau baigėsi tada, kai ši institucija pirmą kartą įsikišo, o to sprendimo 152 punkte priminta, kad į *Chalkor* savanorišką pasitraukimą iš kartelio buvo pakankamai atsižvelgta apskaičiuojant nustatytą pažeidimo laikotarpio trukmę. Iš to matyti, kad apeliančės kritika nepagrįsta.

- 75 Ketvirta, apelianė ginčija skundžiamo sprendimo 143–145 punktus, kuriuose Bendrasis Teismas remiasi Komisijos didele diskrecija nustatyti [baudos] padidinimo procentinę išraišką, kurią ji ketina taikyti už pažeidimo trukmę. Apelianė mano, kad Bendrasis Teismas teisminę kontrolę klaidingai apribojo paprastu patikrinimu, ar baudos padidinimo už pažeidimo trukmę procentinė išraiška atitinka gaires.
- 76 Šiuo atžvilgiu reikia daryti nuorodą į Teisingumo Teismo praktikoje suformuotus principus, susijusius su baudų dydžio nustatymu, kurie priminti šio sprendimo 56 ir 57 punktuose. Elementų, į kuriuos reikia atsižvelgti, gausa neišvengiamai Komisijai suteikia įvairių tų elementų vertinimo, jų svorio nustatymo galimybių, kad būtų tinkamai nubausta už pažeidimą. Vis dėlto Komisija turi tam tikrų pareigų.
- 77 Reikia priminti, kaip minėta šio sprendimo 71 punkte, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas pažeidimo trukmę nurodė kaip elementą, į kurį turi būti atsižvelgiama nustatant baudų dydį, ir kad tuo atveju, kai nėra teisės aktų leidėjo nustatyto kriterijaus, pagal gaires leidžiama patikslinti šio elemento įtaką baudos apskaičiavimui. Todėl Bendrasis Teismas nepadarė klaidos dėl to, kad patikrino, ar Komisijos skaičiavimas atitinka gaires.
- 78 Bet kuriuo atveju ir, priešingai nei teigia apelianė, Bendrasis Teismas neapsiribojo atitikties gairėmis patikrinimu, o skundžiamo sprendimo 145 punkte pats patikrino sankcijos tinkamumą.
- 79 Penkta, apelianė tvirtina, jog Bendrasis Teismas neatsižvelgė į tai, kad ji yra nukentėjusioji, ir ją vertino taip pat kaip ir kitas įmones, atsižvelgdamas tik į pardavimo apimtį, bet ne į jos kalbę. Tačiau pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 72 punkte Bendrasis Teismas priminė teismų praktiką, pagal kurią tai, kad įmonei daromas spaudimas, nepanaikina jos atsakomybės už dalyvavimą darant pažeidimą (šiuo klausimu

žr. minėto Sprendimo *Dansk Rørindustri ir kt. prieš Komisiją* 369 ir 370 punktus; 2002 m. kovo 20 d. Pirmosios instancijos teismo sprendimo *KE KELIT prieš Komisiją*, T-17/99, Rink. p. II-1647, 50 punktą ir 2005 m. lapkričio 29 d. Sprendimo *Union Pigments prieš Komisiją*, T-62/02, Rink. p. II-5057, 63 punktą). Vadinasi, ši kritika grindžiama klaidinga prielaida, t. y. kad apeliantė yra nukentėjusioji, o ne už pažeidimą atsakinga dalyvė.

- 80 Šešta, apeliantė kritikuoja Bendrąjį Teismą dėl to, kad jis klaidingai atsižvelgė į pardavimo apimtį Graikijoje, nors akivaizdu, kad šiai teritorijai neteisėti veiksmai nepadarė įtakos. Vis dėlto ši kritika grindžiama klaidinga prielaida, kiek tai susiję su Graikijos neįtraukimu į kartelio paveiktą teritoriją. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 120 punkte Bendrasis Teismas konstatavo, jog apeliantė neginčijo Komisijos išvados, pateiktos ginčijamo sprendimo 17 konstatuojamojoje dalyje, pagal kurią Europos ekonominės erdvės (EEE) teritorija yra kartelio paveikta atitinkama geografinė rinka, o Graikija yra šios teritorijos dalis.
- 81 Bet kuriuo atveju iš pačių apeliantės tvirtinimų, apibendrintų skundžiamo sprendimo 117 punkte, matyti, kad ji dalyvavo kartelyje, nes bijojo penkių narių grupės spaudimo priemonių Graikijos rinkoje, t. y. dempingo. Tokių pastabų pakanka įrodyti, kad jos dalyvavimas kartelyje buvo grindžiamas noru būti apsaugotai nuo konkurencijos Graikijos rinkoje. Todėl kritika nepagrįsta.
- 82 Iš visų šių samprotavimų matyti, kad apeliantės kritika nepagrįsta. Nors kelis kartus, be kita ko, skundžiamo sprendimo 62, 63 ar 143 punktuose, Bendrasis Teismas nurodė Komisijos „esminius diskrecinius įgaliojimus“ ar „didelę diskreciją“, tokios nuorodos nesukliudė įvykdyti šiam teismui tenkančios visiškos ir teisinės, ir faktinės kontrolės pareigos.

83 Todėl pirmąjį ir antrąjį apeliacinio skundo pagrindus reikia atmesti.

Dėl trečiojo ir ketvirtojo apeliacinio skundo pagrindų, susijusių atitinkamai su „Chalkor“ skirtos baudos neracionaliu ir neobjektyviu peržiūrėjimu ir skundžiamo sprendimo tinkamo motyvavimo šiuo atžvilgiu stoka

Šalių argumentai

84 Šie du apeliacinio skundo pagrindai susiję su skundžiamo sprendimo 105–113 ir 182–184 punktais. Juos reikia nagrinėti kartu.

85 Skundžiamo sprendimo 105–113 punktai suformuluoti taip:

„105 <...> Teismas, įgyvendindamas savo neribotą kompetenciją, mano, jog Komisijos nustatytas pradinės baudos dydis yra tinkamas atsižvelgiant į visų trijų kartelio dalių sunkumą ir jog reikia sumažinti *Chalkor* nustatytą pradinę baudą, kad būtų atsižvelgta į tai, jog ji Komisijos buvo pripažinta atsakinga tik už dalyvavimą trečiojoje kartelio dalyje.

106 Be to, reikia atmesti šio sprendimo 83 ir 84 punktuose nurodytus Komisijos argumentus, kiek jie gali būti suprasti kaip patvirtinantys, jog ieškovės nedalyvavimas SANCO susitarimuose pakankamai atsispindėjo jai nustatytaame pradiniam baudos dydyje. Šie argumentai grindžiami prielaida, kad *Chalkor*,

kuri nepardavinėjo SANCO vamzdžių, rinkos dalis buvo apskaičiuota remiantis bendra visų neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių, įskaitant ir SANCO vamzdžius, gamintojų apyvarta.

- 107 Tačiau SANCO susitarimai ir išplėstiniai Europos susitarimai buvo susiję su ta pačia atitinkama rinka, t. y. neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinka. Todėl Komisija, net nesant SANCO susitarimų, norėdama apskaičiuoti ieškovės rinkos dalį atitinkamoje rinkoje, būtų turėjusi atsižvelgti į SANCO vamzdžių pardavimo apyvartą.
- 108 Kalbant apie WICU ir *Cuprotherm* susitarimus, situacija yra kitokia. Šie susitarimai susiję su produktais, kurie negali būti pakeičiami neizoliuotais variniais vandentiekio vamzdžiais. Iš ginčijamo sprendimo 459 konstatuojamosios dalies matyti, kad neizoliuoti variniai vandentiekio vamzdžiai ir izoliuoti variniai vandentiekio vamzdžiai sudaro skirtingas atitinkamas rinkas.
- 109 Taigi ieškovės, veikusios neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinkoje, rinkos dalį apskaičiuojant remiantis tiek izoliuotų, tiek neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių apyvartomis, ieškovei iš tikrųjų buvo priskirta mažesnė rinkos dalis, todėl nustatyta ir mažesnė pradinė bauda nei ta, kuri būtų buvusi nustatyta, jeigu jos rinkos dalis būtų buvusi apskaičiuota remiantis tik apyvarta rinkoje, dėl kurios ji realiai dalyvavo kartelyje.
- 110 Antra, dėl klausimo, ar tai, jog bendradarbiavimas „Penkių grupės“ viduje buvo intensyvesnis nei bendradarbiavimas „Devynių grupės“ viduje, pateisina skirtingą vertinimą skiriant baudas, reikia nurodyti toliau pateikiamus vertinimus.

- 111 Tiek „Penkių grupė“, tiek „Devynių grupė“ veikė įgyvendinant trečią kartelio dalį, už kurią ieškovė buvo pripažinta atsakinga. Ginčijamo sprendimo 690 konstatuojamojoje dalyje Komisija konstatavo, kad aplinkybė, jog ieškovė nepriklausė „Penkių grupei“, buvo susijusi su ieškovės dydžiu. Ieškovė šios išvados neginčijo.
- 112 Todėl negali būti priekaištaujama Komisijai nusprendus, kad ieškovės dalyvavimo išplėstiniuose Europos susitarimuose sunkumas buvo tinkamai įvertintas Komisijai suskirstant kartelio narius į kategorijas pagal jų turimas rinkos dalis.
- 113 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia tik pakeisti ieškovei skirtą baudą, kad būtų įvertintas jos nedalyvavimas SANCO susitarimuose. Konkrečios šio pakeitimo pasekmės bus išdėstytos šio sprendimo 183–186 punktuose.“

⁸⁶ Skundžiamo sprendimo 182–184 punktai suformuluoti taip:

„182 <...> reikia pakeisti ginčijamą sprendimą, nes Komisija, nustatydamą baudos dydį, neatsižvelgė į tai, kad ieškovė nedalyvavo SANCO susitarimuose.

183 Visi likę ginčijamame sprendime Komisijos išdėstyti argumentai ir šioje byloje taikytas baudų apskaičiavimo metodas išlieka nepakitę. Taigi galutinė bauda apskaičiuojama, kaip toliau nurodoma.

- 184 Pradinė ieškovei skirtina bauda sumažinama 10%, kad būtų atsižvelgta į jos dalyvavimo kartelyje mažesnę sunkumą nei „SANCO gamintojų“. Taigi nauja ieškovei skirtina pradinė bauda yra 8,82 mln. eurų.“
- 87 Pateikusi trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliante tvirtina, kad skundžiamo sprendimo 104 punkte Bendrasis Teismas padarė teisingą išvadą, jog Komisija pažeidė vienodo požiūrio principą, nes apskaičiuodama baudų dydžius neatsižvelgė į tai, kad, skirtingai nei grupė, kurią sudarė *KME Germany AG*, anksčiau – *KM Europa Metal AG*, *KME France SAS*, anksčiau – *Tréfinmétaux SA*, ir *KME Italy SpA*, anksčiau – *Europa Metalli SpA*, *Wieland-Werke AG*, ir, skirtingai nei grupė, kurią sudarė *Boliden AB*, *Outokumpu Copper Fabrication AB*, anksčiau – *Boliden Fabrication AB* ir *Outokumpu Copper BCZ SA*, anksčiau – *Boliden Cuivre & Zinc SA*, apeliante dalyvavo tik vienoje kartelio dalyje. Vis dėlto Bendrasis Teismas savo nuožūra baudą sumažino 10%, nors toks sumažinimas pernelyg mažas, kad būtų atspindėtos konkrečios ir iš esmės neginčijamos su *Chalkor* susijusios aplinkybės.
- 88 Vis dėlto Bendrasis Teismas nesilaikė esminio baudos dydžio peržiūrėjimo požiūrio, kaip antai sumažinimą grįsti SANCO vamzdžių pardavimo dalimi neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinkoje, t. y. baudą sumažinti 49% arba 37%, nelygu, į kurią rinką atsižvelgiama; arba sumažinti baudą atsižvelgiant į tai, kad apskaičiuojant bazinę baudą klaidingai įtraukta apyvarta Graikijoje. Užuoat tai padaręs, Bendrasis Teismas tik rėmėsi Komisijos rekomenduotu matematinio metodu ir neobjektyviai sumažino baudą, bet nesilaikė principais grindžiamo ir matematiškai nuoseklaus požiūrio.
- 89 Apeliante ši Bendrojo Teismo sprendimą lygina su jo priimtu minėtu Sprendimu *Ventouris prieš Komisiją*. Dėl tų pačių teisingumo ir proporcingumo principų, nurodytų minėto sprendimo 219 punkte, Bendrasis Teismas turėjo sumažinti baudą 49%

atsižvelgdamas į tai, kad SANCO ir WICU bei *Cuprotherm* rinkos neįtraukiamos į platesnę varinių vamzdžių rinką, arba 37 % dėl to, kad SANCO rinka neįtraukiama į siauresnę neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinką.

- 90 Pateikusi ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė kaltina Bendrąją Teismą, kad jis tinkamai nemotyvavo skundžiamo sprendimo. Jis pradinę baudą sumažino 10 %, kad atsižvelgtų į apeliantės lengvesnę dalyvavimo kartelyje formą, palyginti su SANCO gamintojais, tačiau nenurodė jokio rodiklio, leidžiančio suprasti, kaip jis nusprendė, kad sumažinimas 10 % išsprendžia kilusią problemą. Kadangi Bendrasis Teismas nenurodė jokių kriterijų, kuriais rėmėsi, jis nesuteikia galimybės Teisingumo Teismui nustatyti, ar skundžiamas sprendimas prieštarauja proporcingumo principui, ar ne, ir ar tokia bauda, kokią nustatė Bendrasis Teismas, tinkamai atspindi *Chalkor* dalyvavimo darant pažeidimą sunkumą.
- 91 Komisija tvirtina, kad šie apeliacinio skundo pagrindai nepriimtini, nes apeliantė Teisingumo Teismo prašo pateikti naują baudos dydžio vertinimą, o tai nepriskiriama prie Teisingumo Teismo kompetencijos nagrinėjant apeliacinį skundą.
- 92 Papildomai Komisija tvirtina, kad pateikdama trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą apeliantė tik kritikuoja skundžiamą sprendimą, tačiau nepatikslinka, koku teisiniu pagrindu remdamasis Bendrasis Teismas turėjo priimti kitokį sprendimą. Atsakydama į ketvirtąjį apeliacinio skundo pagrindą Komisija visų pirma tvirtina, kad kituose skundžiamo sprendimo punktuose nei apeliantės nurodytieji yra paaiškinimas, kodėl Bendrasis Teismas atmetė tam tikrus jos pateiktus argumentus ginčijant sumą, kuria sumažinta bauda.

Teisingumo Teismo vertinimas

- ⁹³ Pirmiausia, kiek tai susiję su pardavimu Graikijoje, reikia daryti nuorodą į šio sprendimo 80 ir 81 punktus.
- ⁹⁴ Reikia konstatuoti, kad Bendrasis Teismas savo sprendimą pakeisti baudą motyvavo skundžiamo sprendimo 105–113 ir 183 punktuose. Visų pirma Bendrasis Teismas to sprendimo 109 punkte pabrėžė, kad apeliančės rinkos dalies apskaičiavimo metodas yra jai palankus, nes jos rinkos dalis apskaičiuota apeliančės apyvartą padalijus iš sumos, kurią sudaro apyvarta neizoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinkoje, ir sumos, kurią sudaro apyvarta izoliuotų varinių vandentiekio vamzdžių rinkoje, ir ji visai nekaltinama, kad dalyvavo WICU ir *Cuprotherm* susitarimuose, susijusiuose su izoliuotais variniais vandentiekio vamzdžiais.
- ⁹⁵ Be to, skundžiamo sprendimo 111 punkte Bendrasis Teismas pažymėjo, kad apeliančė neginčijo faktinės aplinkybės, konstatuotos ginčijamo sprendimo 692 konstatuojamojoje dalyje, kad ji penkių narių grupėje nedalyvavo dėl savo dydžio. Bendrasis Teismas atsakė į apeliančės argumentą, apibendrintą skundžiamo sprendimo 77 punkte, kad penkių narių grupės bendradarbiavimas buvo intensyvesnis nei devynių narių grupės, ir padaręs nuorodą į ginčijamo sprendimo 690 konstatuojamąją dalį patvirtino Komisijos argumentą, kad apeliančės dalyvavimas kartelyje kokybiškai ar kiekybiškai nesiskyrė nuo kitų pažeidimų dalyvavimo.
- ⁹⁶ Skundžiamo sprendimo 112 punkte Bendrasis Teismas patvirtino pažeidimo sunkumo matavimo principą suskirstant pažeidėjus į kategorijas pagal jų turimas rinkos dalis. Bendrą baudų apskaičiavimo metodo patvirtinimą Bendrasis Teismas pateikė to sprendimo 183 punkte.

- 97 Toks motyvavimas tinkamai teisiškai įrodo elementus, į kuriuos Bendrasis Teismas atsižvelgė nusprendęs sumažinti apeliantei skirtą baudą. Negalima Bendrajam Teismui priekaištauti dėl pasirinkimo sumažinti baudą fiksuota suma, nes neįmanoma tiksliai nustatyti kiekvieno elemento svorio, kadangi vieni apeliantei palankūs, o kiti – ne.
- 98 Taip pat apeliante negali įrodinėti proporcingumo principo pažeidimo remdamasi tik apyvarta, kuri neapima SANCO ir WICU bei *Cuprotherm* susitarimų arba tik SANCO susitarimų. Iš tikrųjų primintina, kad apyvarta rinkoje, kurioje veikia kartelis, yra tik vienas iš daugelio elementų, į kuriuos gali būti atsižvelgiama nustatant sankcijos dydį.
- 99 Dėl palyginimo su Bendrojo Teismo metodu, taikytu minėtame Sprendime *Ventouris prieš Komisiją*, reikia pabrėžti, kad byloje, kurioje priimtas šis sprendimas, Komisija *Ventouris Group Enterprises SA* nubaudė už du pažeidimus, nors ši buvo padariusi tik vieną, o šioje byloje apeliante dalyvavo sudėtingo, bet vieno pažeidimo dalyje. Be to, iš minėto Sprendimo *Ventouris prieš Komisiją* 221 punkto matyti, kad Bendrasis Teismas pakeitė baudos dydį, kai atsižvelgė į ginčijamo sprendimo struktūrą ir laikėsi Komisijos taikyto baudos nustatymo metodo. Būtent taip Bendrasis Teismas padarė ir skundžiamame sprendime, kai jo 112 ir 183 punktuose patvirtino Komisijos taikytą pažeidimo sunkumo vertinimo ir baudos apskaičiavimo metodus.
- 100 Vadinas, šis palyginimas su minėtu Sprendimu *Ventouris prieš Komisiją* neturi jokio argumento, leidžiančio kelti klausimą dėl skundžiamo sprendimo motyvavimo, net jeigu jis būtų tinkamas, nepaisant to, kad minėtas sprendimas susijęs su kitu ginču, kuriame ieškovas pateikė kitokius ieškinio pagrindus nei pateikti šioje byloje, o *Chalkor* nebuvo su juo susijusių teisminių ginčų šalis.

- 101 Kiek tai susiję su apeliantės skundžiamu Bendrojo Teismo padarytu teisingumo principo pažeidimu, reikia nuspręsti, kad Bendrojo Teismo sprendimas, kuris būtų grindžiamas tik teisingumu, bet kuriuo atveju nebūtų Teisingumo Teismo per apeliacinį procesą vykdomos kontrolės dalykas.
- 102 Atsižvelgiant į visa tai, kas pasakyta, trečiasis ir ketvirtasis apeliacinio skundo pagrindai nepagrįsti.
- 103 Vadinasi, negalima priimti nė vieno iš apeliaciniam skundai pagrįsti *Chalkor* nurodytų apeliacinio skundo pagrindų, todėl apeliacinį skundą reikia atmesti.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 104 Pagal Procedūros reglamento 69 straipsnio 2 dalį, taikomą apeliacinėse bylose pagal Procedūros reglamento 118 straipsnį, pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti bylinėjimosi išlaidas, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi Komisija reikalavo priteisti bylinėjimosi išlaidas iš *Chalkor* ir ši pralaimėjo bylą, ji turi padengti bylinėjimosi išlaidas šioje instancijoje.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

- 1. Atmesti apeliacinį skundą.**
- 2. Priteisti iš *Chalkor AE Epexergasias Metallon* bylinėjimosi išlaidas.**

Parašai.